

Barn- och ungdomsplan Tjörns kommun 2026–2030

Typ av styrdokument	Plan
Beslutsinstans	Kommundirektör
Beslutsdatum och paragraf	2026-02-02, § 3
Diarienummer	2025/405–710
Datum för senaste revidering	2025-12-16
Giltighetstid	2026–2030
Dokumentansvarig funktion	Enhetschef, Hållbarhet och kommunikation
Målgrupp för dokumentet	Kommunens förvaltningar och bolag

Innehåll

1	Barn- och ungdomsplan som gemensam vägledning	1
1.1	Förutsättningar för arbetet.....	1
2	Planens syfte	3
3	Strategisk samverkansgrupp – ansvar och roll	5
3.1	Uppföljning och återkoppling.....	5
4	Fokus- och målområden	7
4.1	Demokrati – delaktighet och inflytande	7
4.1.1	Målområde demokrati.....	7
4.2	Hälsa – trygghet och likvärdighet	7
4.2.1	Målområde hälsa.....	8
4.3	Samverkan – långsiktighet och utveckling	8
4.3.1	Målområde samverkan	8
5	Planens kopplingar till andra styrdokument och lagar	10
5.1	Tjörns vision:.....	10
5.2	Strategier:	10
5.3	Handlingsplaner och överenskommelser:.....	10
5.4	Lagar	10
6	Bakgrund	12
7	Bilagor	13

1 Barn- och ungdomsplan som gemensam vägledning

Barn- och ungdomsplanen uttrycker Tjörns kommuns gemensamma ansvar för barns och ungas uppväxtvillkor.

Den fungerar som en vägledande ram för alla verksamheter som berör barn och unga – från förskola och skola till socialtjänst, kultur, fritid och samhällsplanering.

Planen kompletterar befintliga uppdrag genom att tydliggöra gemensamma mål och värderingar.

Den ersätter inte förvaltningarnas egna uppdrag, utan förstärker dem genom att utgå från barnkonventionens principer och de tre fokusområdena: demokrati, hälsa och samverkan.

Den ger en gemensam riktning för alla verksamheter som arbetar med barn och unga.

Genom att tydliggöra vad vi vill uppnå tillsammans – snarare än att styra hur varje verksamhet ska arbeta – möjliggör planen lokal anpassning utan att skapa dubbla strukturer.

Planen är ett verktyg för samordning, samsyn och långsiktighet.

Den bidrar till att beslut och insatser blir mer konsekventa och effektiva, och främjar ett strategiskt, kunskapsbaserat och tvärsektoriellt arbetssätt där barnets rättigheter och tidiga insatser står i centrum.

Planen är ett gemensamt åtagande för att skapa goda och jämlika förutsättningar för barn och unga. Barns och ungas rättigheter ska genomsyra kommunens arbete, både i vardagliga beslut och i långsiktiga strategier.

1.1 Förutsättningar för arbetet

För att nå målen i barn- och ungdomsplanen 2026–2030 krävs gemensamma förutsättningar i hela kommunen – från politiska beslut till det dagliga arbetet i verksamheterna. Arbetet vilar på flera grundläggande principer och styrande dokument:

- **Tjörns vision:** *”Tjörn – en ö av möjligheter, där människor växer och framtid skapas tillsammans”* är en ledstjärna för allt arbete med barn och unga. Visionen betonar delaktighet, utveckling och gemenskap.

- **Barnkonventionen som lag** innebär att barnets bästa ska beaktas i alla beslut som rör barn. Det ställer krav på delaktighet, jämlikhet och skydd, och ger kommunen ett tydligt ansvar att arbeta rättighetsbaserat.
- **Socialtjänstlagen** stärker kommunens ansvar för förebyggande arbete och tidiga insatser. Det innebär att stöd ska ges innan problem växer sig stora, och att samverkan mellan aktörer är avgörande.
- **Skollagen** är ett vittomfattande lagrum som definierar kommunens skyldighet gentemot barn och unga gällande deras rätt till alla skolformer. Barn och elever har rätt till personlig och utbildningsmässig utveckling, till trygghet och studiero, att bli lyssnade på och att få inflytande, allt i en miljö fri från kränkningar.
- **Ett socioekonomiskt perspektiv** ska genomsyra planering och beslut. Det innebär att kommunen aktivt arbetar för att minska skillnader i barns livsvillkor, oavsett bakgrund, bostadsort eller familjens ekonomi.
- **Samverkan** mellan förvaltningar, bolag, civilsamhälle och andra aktörer är en förutsättning för att skapa ett sammanhållet stöd kring varje barn. Genom gemensamma strukturer och delad kunskap kan insatser bli mer träffsäkra och långsiktiga.
- **Trygghet och förebyggande arbete** är centralt. Det handlar om att motverka våld, kränkningar och utsatthet – särskilt i vardagliga miljöer där barn och unga vistas. Ett respektfullt bemötande och trygga relationer är grunden.
- **Kultur, förskola, skola och fritid** spelar en viktig roll för barns utveckling, hälsa och delaktighet. Genom att erbjuda meningsfulla aktiviteter och tillgång till lärande och kreativitet stärks barn och ungas möjligheter att växa.

Planen omfattar **alla barn och unga i åldern 0–20 år**, och bygger på ett helhetsperspektiv där varje barns rättigheter, behov och förutsättningar tas på allvar.

2 Planens syfte

Planen konkretiserar Tjörns kommuns gemensamma ambitioner för barn och unga. Den ska fungera som ett stöd för alla verksamheter i kommunen och bidrar till ett samordnat, långsiktigt och rättighetsbaserat arbete. Syftet är att:

- **Stärka ungas delaktighet och inflytande**
Barn och unga ska ges verkliga möjligheter att påverka frågor som rör deras liv och livsmiljö. Det sker genom strukturerade dialoger, tillgängliga forum och tydlig återkoppling på barn och ungas synpunkter.
- **Främja jämlika uppväxtvillkor**
Alla barn och unga, oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder, socioekonomisk bakgrund eller bostadsort, ska ha likvärdiga möjligheter att må bra, lyckas i skolan och delta i samhället.
- **Stärka psykisk, fysisk och social hälsa**
Kommunen ska främja barns och ungas välmående genom förebyggande och hälsofrämjande insatser. Arbetet omfattar stöd för mental hälsa, möjligheter till fysisk aktivitet och skapande av trygga sociala sammanhang – både i förskola, skola, på fritiden och i digitala miljöer.
- **Stärka tryggheten för barn och unga**
Barn och ungas livsmiljöer ska utformas i dialog med samhällsplanerare för att ge säkra skolvägar, mötesplatser och offentliga rum där barn och unga kan känna sig trygga. Kommunen ska även arbeta systematiskt mot våld, kränkningar och exkludering, och skapa miljöer där respekt och tillit är grundläggande.
- **Utveckla tidiga och samordnade insatser**
När ett barn riskerar att fara illa ska olika verksamheter snabbt kunna agera tillsammans. Det kräver tydliga strukturer och gemensamt ansvar för att ge rätt stöd i rätt tid.
- **Förverkliga barnkonventionen i praktiken**
Barnets rättigheter ska genomsyra hela kommunens arbete – från planering och beslut till genomförande och uppföljning.

- **Stärka samverkan och helhetsperspektiv**
Ett nära samarbete mellan förvaltningar, föreningsliv, civilsamhälle, region och polis är avgörande för att skapa en trygg och meningsfull vardag för barn och unga.
- **Utgöra ett gemensamt styrdokument och uppföljningsverktyg**
Planen ska fungera som en gemensam grund för ansvarsfördelning, målformulering och uppföljning. Genom tydliga indikatorer och årlig uppföljning hålls barnrättsperspektivet levande och mätbart.

3 Strategisk samverkansgrupp – ansvar och roll

Den strategiska samverkansgruppen (SOS) är Tjörns kommuns gemensamma ledningsfunktion för arbetet med barn och unga. Gruppens uppdrag vilar på barnkonventionen som lag och socialtjänstlagens krav på förebyggande och samordnade insatser.

SOS ansvarar för att:

- **Samordna det kommunövergripande arbetet** med fokus på barnets bästa, långsiktighet och jämlika uppväxtvillkor.
- **Ta fram en årlig aktivitetsplan** kopplad till planens tre fokusområden: demokrati, hälsa och samverkan. Planen tydliggör gemensamma prioriteringar, ansvar och uppföljning.
- **Följa upp och analysera lägesbilden** för barn och unga, baserat på statistik, verksamhetsdata och ungas egna röster.
- **Identifiera behov av nya eller förstärkta insatser** och initiera utvecklingsarbete i samverkan med interna och externa aktörer.
- **Integrera barnrätts- och socioekonomiskt perspektiv** i planering, beslut och uppföljning i berörda verksamheter.
- **Snabbt mobilisera gränsöverskridande samarbeten vid akuta behov**

Gruppen sammanträder regelbundet och rapporterar till styrgruppen, som består av kommundirektören, förvaltningschefer för kommunstyrelsen, barn- och utbildning, socialtjänst, kultur och fritid samt VD för Tjörns bolag.

3.1 Uppföljning och återkoppling

Den strategiska samverkansgruppen har det övergripande ansvaret för att följa upp och redovisa resultaten av barn- och ungdomsplanen. Uppföljningen ska säkerställa att arbetet utvecklas i linje med planens mål och mening samt att barnrättsperspektivet är levande i hela kommunen.

Varje år ska SOS-gruppen:

- **Sammanställa en resultatrapport** till styrgruppen.
- **Publicera aktivitetsplan och resultatrapport** så att barn, unga och allmänheten kan följa utvecklingen över tid.

4 Fokus- och målområden

Planens tre fokusområden – **Demokrati, Hälsa och Samverkan** – utgör grunden för Tjörns kommuns förebyggande och rättighetsbaserade arbete med barn och unga. De visar vägen för hur kommunen ska skapa trygga, inkluderande och utvecklande livsmiljöer där varje barn får möjlighet att växa, påverka och må bra.

4.1 Demokrati – delaktighet och inflytande

Barn och unga ska ha verkligt inflytande i frågor som rör deras liv och livsmiljö. Kommunen stärker delaktigheten genom strukturerade dialoger, tillgängliga kanaler och återkoppling. Samverkan med civilsamhället är en viktig del i att säkerställa barns rättigheter.

Demokratirelaterade artiklar i barnkonventionen

Artikel 12 – Rätt att bli hörd

Artikel 13 – Yttrandefrihet

Artikel 14 – Tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet

Artikel 15 – Föreningsfrihet och rätt till fredliga sammankomster

Artikel 17 – Tillgång till information

4.1.1 Målområde demokrati

Strategisk samverkansgrupp ska:

- Stärka barns och ungas möjlighet att påverka beslut som rör deras liv, med särskilt fokus på barn med funktionsnedsättning, socioekonomisk utsatthet och unga hbtqi-personer.
- Utveckla strukturerade former för dialog och tillgängliga, inkluderande kanaler – både digitala och fysiska.
- Säkerställa återkoppling så att barn och unga ser hur deras synpunkter påverkar.
- Informera om demokratiska processer och barns rättigheter.
- Säkerställa att kommunen gör barnkonsekvensanalyser (BKA) i beslutsprocesser som rör barn och unga.

4.2 Hälsa – trygghet och likvärdighet

Alla barn och unga ska växa upp i en trygg och hälsofrämjande miljö. Kommunen arbetar förebyggande och samordnat, med särskilt fokus på jämlika livsvillkor och tidiga insatser. Samverkan sker mellan förskola,

skola, socialtjänst, kultur, fritid, civilsamhälle och andra berörda organ och myndigheter.

Hälsorelaterade artiklar i barnkonventionen

- Artikel 6 – Rätt till liv, överlevnad och utveckling
- Artikel 19 – Skydd mot våld, övergrepp och försummelse
- Artikel 23 – Rättigheter för barn med funktionsnedsättning
- Artikel 24 – Rätt till bästa möjliga hälsa
- Artikel 27 – Rätt till skälig levnadsstandard
- Artikel 31 – Rätt till lek, vila och fritid
- Artikel 32 – Skydd mot ekonomiskt utnyttjande och farligt arbete

4.2.1 Målområde hälsa

För att alla barn och unga ska må bra och känna trygghet ska strategisk samverkansgrupp:

- Arbeta hälsofrämjande och förebyggande i alla verksamheter, med fokus på tidiga insatser.
- Motverka kränkningar, våld och exkludering genom ett gemensamt förhållningssätt.
- Samordna interna och externa insatser för att skapa trygga fysiska och digitala miljöer.
- Verka för att barn och unga får möjlighet att utvecklas genom bildning, kultur- och fritidsaktiviteter – oavsett bakgrund eller bostadsort. Samverkan kring fullföljda studier ska prioriteras.

4.3 Samverkan – långsiktighet och utveckling

Kommunen ska aktivt främja samverkan internt och externt – med region, polis och civilsamhälle – för att ge barn och unga goda livsvillkor. Tydliga kontaktvägar, delad kunskap och tillit är avgörande för att ge rätt stöd i rätt tid.

4.3.1 Målområde samverkan

Strategisk samverkansgrupp ska:

- Säkerställa att barnets bästa vägleder beslut och planering.
- Satsa på gemensam kompetensutveckling om barnkonventionen, socioekonomiska perspektiv och tidiga insatser.

- Utveckla gemensamma lägesbilder för att förstå barns livssituation.
- Förstärka tvärsektoriella strukturer för samarbete.
- Följa upp arbetet med gemensamma indikatorer kopplade till delaktighet, hälsa och trygghet.

5 Planens kopplingar till andra styrdokument och lagar

Barn- och ungdomsplanen är en del av Tjörns kommuns gemensamma styrning och fungerar som ett tvärgående dokument som konkretiserar hur barns och ungas rättigheter ska beaktas i alla beslut, planer och verksamheter. Den utgår från barnkonventionen och socialtjänstlagen med fokus på förebyggande arbete, samt kommunens vision och strategiska inriktningar.

Planen samspelar med flera lagar och styrdokument som tillsammans stärker ett långsiktigt, rättighetsbaserat och förebyggande arbete för barn och unga:

5.1 Tjörns vision:

Möjligheternas ö hela året och för hela livet

5.2 Strategier:

- Strategi för folkhälsa och social hållbarhet 2019–2026 (KS 2023/120)
- Jämställt Västra Götaland 2024–2027 (2023/314)

5.3 Handlingsplaner och överenskommelser:

- Lägesbild av brott och trygghet i Tjörns kommun 2024 (KS 2024/207)
- Handlingsplan för stärkt hbtqi- och inkluderingsarbete – kommunstyrelsen (KS 2023/269)
- Handlingsplan för samordnad och stärkt barn- och ungdomskultur 2024–2026 (KS 2023/226)

5.4 Lagar

Följande lagar står särskilt kopplade till kommunens samverkan för barnets bästa:

- Barnkonventionen (Lag 2018:1197)
FN:s konvention om barnets rättigheter, som sedan 1 jan 2020 gäller som svensk lag och ställer krav på att barns bästa beaktas i all verksamhet.
- Diskrimineringslagen (2008:567)

Förbjuder diskriminering i skolor, fritidsverksamheter och andra offentliga miljöer, och kräver aktivt arbete för jämlikhet.

- Plan- och bygglagen (PBL, 2010:900)

Styr fysisk samhällsplanering; kommunen ska tillgodose behov som trygghet och tillgänglighet i barnens närmiljö.

- Socialtjänstlagen (SoL, 2001:453)

Reglerar kommunens ansvar för stödinsatser och förebyggande arbete, där barnets bästa ska stå i främsta rummet.

- Skollagen (2010:800)

Reglerar skolväsendet och fastställer elevers rättigheter, utbildningens mål samt huvudmäns och skolors ansvar.

- KomL – Kommunallagen (2017:725)

Utgör ramen för kommunernas organisation och demokratiska processer, inklusive ansvar för barn- och ungdomsfrågor.

6 Bakgrund

Den första barn- och ungdomsplanen i Tjörns kommun gällde åren 2013–2023. I och med att barnkonventionen blivit svensk lag och en ny socialtjänstlag stärker kommunernas ansvar för det förebyggande arbetet, har en revidering av planen bedömts som nödvändig.

Den strategiska samverkansgruppen (SOS) bildades för att samordna och stärka det kommunövergripande arbetet med barn och unga. Gruppen etablerades utifrån behovet av en gemensam plattform där chefer och nyckelpersoner från förskola, skola, socialtjänst, fritid, kultur och polis regelbundet kan mötas för att dela lägesbilder, prioritera insatser och samordna resurser.

7 Bilagor

Inga bilagor